

gemeenten zijn bronhouder van de gegevens. De BAG is aangesloten op de landelijke voorziening. Sinds juni 2016 is de WOZ aangesloten op een afzonderlijke landelijke voorziening. De aansluitingen op landelijke voorzieningen zijn wettelijk geregeld. Met de invoering van de landelijke voorziening WOZ in 2016 is het WOZ-berichtenverkeer met waterschappen en Belastingdienst vervallen. Systemen en registraties zijn daarop aangepast. De WOZ- en de BAG-gegevens zijn gekoppeld. In beide gevallen gaat het om objectgegevens.

De BGT is in werking getreden op 1 januari 2016 en er geldt een gebruiksverplichting vanaf 1 juli 2017. Er geldt een wettelijk verplichte afstemming tussen de BGT- en BAG-gegevens. Er is sprake van een overlap van werkzaamheden. Voor een uniform gebruik worden de werkzaamheden zoveel mogelijk gecombineerd uitgevoerd in een nieuw gevormd team Gegevensbeheer.

De koppelingen en de combinatie van uitvoering zijn de basis voor een zo efficiënt mogelijke uitvoering en beheer van deze wettelijke basisregistraties. Om de jaarlijkse mutaties in nieuw- en verbouw en sloop in beeld te krijgen wordt gebruik gemaakt van een jaarlijkse mutatiesignalering op basis van luchtfotovergelijking. Het gaat daarbij met name om de niet vergunde (vergunningsvrije) bouw. Door gewijzigde regelgeving is deze categorie vergroot.

De inspanning ten aanzien van de BAG ligt op het op orde brengen en houden van de data. Door de Auditdienst van het Rijk is geconstateerd dat de huidige BAG-inspecties onvoldoende zijn gericht op kwaliteit, risicobeheersing en effecten in de praktijk. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu ontwikkelt daarom een nieuw kwaliteits- en toezichtsinstrumentarium om de kwaliteit van de BAG te monitoren.

De nieuwe werkwijze vereist een wettelijke aanpassing die vanaf 2018 in gaat. De belangrijkste wijziging betreft de inrichting van de kwaliteitszorg en het toezicht. De gemeente wordt als bronhouder zelf centraal gezet in de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de registratie. De gemeente wordt daarbij gefaciliteerd via onder andere een centraal kwaliteitsdashboard waarin de kwaliteit van de BAG strak wordt gevolgd en maandelijks gerapporteerd. Ook is er via het Kadaster een team kwaliteitsmanagers beschikbaar die gemeenten helpen, ondersteunen en waar nodig aanspreken op de kwaliteitsprocessen. Daarnaast zal de gemeente zich via een jaarlijkse zelfcontrole moeten verantwoorden. Het Kadaster is belast met het toezicht op de uitvoering van de BAG door gemeenten. Middels een regionaal BAG-overleg met alle Drentse gemeenten en het Kadaster als toezichthouder worden periodiek informatie, ervaringen, taken en verplichtingen uitgewisseld.

Een andere ontwikkeling in het kader van het stelsel van basisregistraties is een koppeling met het Handelsregister (NHR). Dit is de basisregistratie van alle rechtspersonen en ondernemingen in Nederland. De uitvoering is momenteel in voorbereiding bij gemeenten en softwarebedrijven. In onze gemeente wordt daarbij ook de koppeling met Midnet betrokken.

Kwijtschelding

Kwijtscheldingsaanvragen van waterschapshellingen worden beoordeeld en getoetst door de gemeente. De gemeente toetst en de waterschappen gebruiken de resultaten op basis van een samenwerkingscontact voor aanvragen ten aanzien van waterschapshellingen. Voor de toetsing wordt gebruik gemaakt van de inkomens- en vermogensgegevens zoals die bekend zijn bij het Landelijk Inlichtingenbureau. Dit geldt alleen voor zover de aanvragers daarvoor toestemming

hebben verleend (wettelijk verplicht). Het is wettelijk niet toegestaan om gebruik te maken van Suwinet, het landelijk systeem met inkomens-, vermogens- en voertuiggegevens. Het gebruik is uitsluitend toegestaan voor de toetsing van aanvragen om een uitkering o.b.v. de Bijstandswet en voor deurwaarders voor het incasseren van vorderingen en niet voor het toetsen van kwijtscheldingsaanvragen. Dit geldt ook voor de gegevens die intern bij de afdeling Sociaal bekend zijn. Daarmee is sprake van een discrepantie in de wetgeving m.b.t. de wet Eenmalige gegevensuitvraag werk en inkomen. Het probleem is bekend bij VNG en ministerie. Gelet op de huidige privacywetgeving zal dit op korte termijn niet veranderen.

Sinds 2014 wordt gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om kwijtschelding te verlenen voor de privé gerelateerde gemeentelijke belastingen aan kleine, soms startende, zelfstandige ondernemers. Daarnaast zijn de invoering van de Participatiewet (i.p.v. de WWB), het Kindgebondenbudget (i.p.v. kindtoeslag) per 1 januari 2015 van invloed op de toetsing van aanvragen om kwijtschelding. Het verplicht toepassen van de kostendelersnorm is vooralsnog uitgesteld tot 1 januari 2018. De toetsingscriteria voor kwijtschelding worden door de invoering van deze wetgeving behoorlijk complex. De invoering kan forse financiële consequenties hebben voor individuele schuldenaren. Het ministerie van Financiën beraadt zich samen met de VNG en de Unie van Waterschappen over de wijze van voorlichting aan kwijtscheldingsgerechtigden.

Wetswijziging

In de Fiscale vereenvoudigingswet 2017 is voorgesteld om bezwaar- en beroep mogelijk te maken tegen een beschikking uitstel van betaling en tegen een beschikking kwijtschelding. De ingangsdatum wordt waarschijnlijk 1 januari 2019.

Samenwerking kwijtschelding waterschapsheffingen

Het kwijtscheldingsbeleid van de waterschappen is minder ruim dan het beleid dat de gemeente heeft vastgesteld. De waterschappen hanteren vanaf 2017 eigen lagere normen. Naast dat er in verband met de samenwerking twee toetsingen per aanvraag moeten worden verricht, betekent dit dat minder mensen in aanmerking komen voor kwijtschelding van de waterschapslasten (zuiverings- en verontreinigingsheffingen). Daarnaast geldt dat, ondanks dat het Waterschap Drents Overijsselse Delta (voorheen Reest en Wieden) dit nog niet expliciet heeft aangegeven, er wel een tendens gaande is onder de waterschappen om minder kwijtschelding te verlenen. Dit raakt direct onze burgers / minima. Dit is een bestuurlijk aandachtspunt richting de waterschapsbesturen. Met name in het belang van de burgers wordt getracht om de waterschappen dezelfde (ruimere) normen te laten vaststellen. Tot nu toe is dat niet gelukt. Het waterschap heeft in huidige coalitieakkoord bepaald dat tijdens deze bestuursperiode het kwijtscheldingsbeleid niet wordt aangepast. Daarnaast wordt ook als argument genoemd dat minimabeleid een verantwoordelijkheid is van gemeenten en niet van waterschappen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de risico's die de gemeente loopt (*benodigde weerstandscapaciteit*) en de financiële middelen die de gemeente vrij kan maken om de nadelige gevolgen van deze risico's op te vangen (*beschikbare weerstandscapaciteit*). Dit wordt uitgedrukt in een ratio.

$$\text{Weerstandsvermogen of ratio weerstandscapaciteit} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In onderstaande tabel (uit de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2015) staat voor de verschillende uitkomsten van de ratio de waardering aangegeven.

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
> 2	Uitstekend
1,5 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,5	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Na een toelichting op de totstandkoming van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit worden beide onderdelen hieronder met elkaar in relatie gebracht in het weerstandsvermogen.

Vaststellen weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel staat de beschikbare weerstandscapaciteit opgenomen.

Weerstandscapaciteit (x € 1.000)	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
<i>Exploitatie (structurele weerstandscapaciteit)</i>			
Onbenutte belastingcapaciteit	2.146	2.231	2.284
Onvoorzienne uitgaven	0	25	25
Bestedingsruimte	0	0	0
<i>Vermogen (incidentele weerstandscapaciteit)</i>			
Incidentele bestedingsruimte	0	0	0
Algemene A-reserve	3.017	3.017	3.017
Weerstandvermogen bouwgrondexploitatie	805	750	805
Bestemmingsreserves	6.565	8.344	8.899
Stille reserves	pm	pm	pm
Totaal	12.533	14.367	15.030

De beschikbare weerstandscapaciteit is afkomstig uit diverse buffers in het eigen vermogen (incidentele weerstandscapaciteit) en in de exploitatie (structurele weerstandscapaciteit). Specifiek gaat het om de reserves, de onbenutte belastingcapaciteit en eventuele ruimte in de begroting (meerjarige bestedingsruimte).

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit, stelpost onvoorzienne uitgaven en de structurele bestedingsruimte. De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen de voor 2018 geraamde opbrengsten uit onroerende zaakbelasting en de door het rijk vastgestelde normopbrengst voor dat jaar. De normopbrengst voor 2018 – dit is de door het rijk gehanteerde artikel 12-norm - is vastgesteld op 0,1952 % van de WOZ-waarde. Inclusief de correctie in verband met leegstand is de geraamde opbrengst voor 2018 € 6.043.458. De 'normopbrengst' voor 2018 is € 8.327.744. De onbenutte belastingcapaciteit is daarmee € 2.284.286. Voor onvoorzienne uitgaven is een stelpost opgenomen van € 25.000. Het restant van de bestedingsruimte 2018 wordt niet meegenomen.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserves (Algemene A-reserve en de reserve bouwgrondexploitatie), de bestemmingsreserves, de incidentele bestedingsruimte en de stille reserves.

Op basis van de nieuwe nota Reserves en voorzieningen zijn de reserve Openbare ruimte en de reserve Woon- en leefomgeving bestemd voor toekomstige maatschappelijke investeringen. Deze reserves zijn daarom niet in deze tabel opgenomen. Ditzelfde geldt voor de overige bestemmingsreserves waarvoor een specifieke aanwending is voorzien.

Daarnaast wordt op grond van deze nota de in een jaar beschikbare incidentele bestedingsruimte toegevoegd aan deze reserves. In de tabel is deze daarom op 0 gesteld.

De stille reserves zijn niet geïnventariseerd.

Tabel opbouw weerstandsvermogen (x € 1.000)

Omschrijving reserve	Wel in weerstandsvermogen	Niet in weerstandsvermogen
Algemeen Weerstandsvermogen	3.017	-
Weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie	805	-
Egalisatie tarief afvalstoffenheffing	-	154
Openbare ruimte	-	459
Woon- en leefomgeving	-	2.662
Openbare verlichting	-	0
Dienstverleningsprogramma	-	184
Jeugdgezondheidszorg BDU CJG	394	-
Best.res. Gezondheidszorg vm Beilen	-	46
Conjunctuurreserve (C-reserve)	8.455	-
Waterplan	-	95
Alg. reserve Breedband	-	2.822
Dekking kapitaallasten	-	8.686
Lokaal onderwijsbeleid	-	99
Onderhoud gebouwen	-	369
Reserve riolering	-	148
Vervangingsinvesteringen	-	1.160
Personeel/organisatiestructuur	50	-
Totaal overige bestemmingsreserves	12.721	16.884

Benodigde weerstandscapaciteit

Om de risico's in beeld te krijgen zijn de eerste 2 stappen uit het risicomanagementmodel uit de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2015 gezet:

1. Risico - identificatie
2. Risico beoordeling

Per risico is ingeschat hoe groot de kans is dat deze zich voordoet en wat de gevolgen hiervan kunnen zijn. Dit is gebeurd aan de hand van de tabellen Kansscore en Klasse.

Tabel: Kansscore

Kansscore	Omschrijving	Toelichting
1	Minder dan of 1 keer per 10 jaar	Zeer onwaarschijnlijk
2	1 keer per 5-10 jaar	Onwaarschijnlijk
3	1 keer per 2-5 jaar	Waarschijnlijk
4	1 keer per 1-2 jaar	Mogelijk
5	1 keer per jaar	Vrijwel zeker

Tabel: Klasse

Klasse	Financieel gevolg	Imagobeeld	Referentiebeeld
A	< € 75.000	Zeer klein	Geen bedreiging voor de doelstellingen
B	Tussen € 75.000 en € 250.000	Klein	Minimale bedreiging voor de doelstellingen
C	Tussen € 250.000 en € 1.000.000	Midden	Bedreiging voor de doelstellingen
D	Tussen € 1.000.000 en € 1.500.000	Groot	Ernstige bedreiging voor de doelstellingen
E	> € 1.500.000	Zeer groot	Zeer ernstige bedreiging voor de doelstellingen

Ieder risico krijgt zo een risicoscore waaraan een risicopercentage hangt. Dit percentage vermenigvuldigd met het risico leidt tot een risicobedrag. De uitkomsten hiervan staan opgenomen in het risicoprofiel of risicocontrolematrix.

Risico's

Taakveld	Onderwerp	Omschrijving risico	Risico-score	Risico-kans in %	Bedrag	Risicobedrag	I of S	Reactie	Beheersmaatregel
Grondexploitatie	Gronden voor toekomstige plannen die onder de overgangsregeling tot 1/1/2020 vallen en nog niet in exploitatie zijn genomen.	Boekwaarde van deze gronden verlagen tot de agrarische marktwaarde. Maximaal risico is € 3,8 miljoen.	3e	50%	€ 3.801.363	€ 1.900.682	I	beheersen	Activiteiten ontplooiën om de betreffende plannen voor 2020 in exploitatie te hebben genomen.
Grondexploitatie	Bouwgrondexploitatie BIE plannen (<i>bedrag is 25% van de boekwaarde 31/12/2016</i>)	De begrote lasten worden niet meer afgedekt door de begrote baten.	2c	20%	€ 2.467.250	€ 493.450	I	beheersen	Op grond van de jaarlijkse dynamische kostprijsberekening is er een meerjarig inzicht in het verwachte eindresultaat. Toekomstige negatieve resultaten worden direct genomen. Pas investeren als er reële verkopen worden verwacht. Verkoop stimulerende maatregelen nemen.
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Gemeentefonds (<i>bedrag is 5% van het begrote bedrag</i>)	Door aanpassingen in de accressen en maatregelen van het Rijk.	3c	50%	€ 1.478.950	€ 739.475	I	accepteren	Indien van toepassing kortingen doorrekenen aan de budgetten van de vakafdelingen.

Taakveld	Onderwerp	Omschrijving risico	Risico-score	Risico-kans in %	Bedrag	Risicobedrag	I of S	Reactie	Beheersmaatregel
Diversen	Het sociaal domein (<i>bedrag is 5% van het begrote bedrag</i>)	De lagere budgetten vanuit het rijk zijn budgetneutraal in de begroting opgenomen. Het risico bestaat dat dit niet door middel van de transformatie op te vangen is.	3c	50%	€ 730.236	€ 365.118	S	verminderen / accepteren	Het beleid overeenkomstig aanpassen.
Inkomensregelingen	Eigen risico Inkomensdeel	Uitkeringslasten tot 110% van het door het rijk toegekende inkomensdeel komen voor risico van de gemeente. De geraamde rijksbijdrage bedraagt afgerond € 7.093.000. 10% hiervan is € 709.300.	3c	40%	€ 709.300	€ 283.720	S	verminderen / accepteren	In de werkprocessen is veel aandacht voor het voorkomen van fraude. In het kader van de re-integratie worden zoveel mogelijk bijstandsgerechtigden naar werk begeleid. Een plotselinge stijging van het aantal bijstandsgerechtigden kan echter niet altijd worden opgevangen.
Overhead	Staatssteun & Europese aanbesteding	Onvoldoende kennis over de complexe regelgeving op dit gebied waardoor ten onrechte Staatssteun wordt verschaft of onjuist wordt aanbesteed.	1b	15%	€ 1.000.000	€ 150.000	S	verminderen	Processen zijn zo ingericht dat in principe advisering plaatsvindt door Juridische zaken (Staatssteun) en / of de inkoper (gecoördineerde inkoopfunctie).

Taakveld	Onderwerp	Omschrijving risico	Risico-score	Risico-kans in %	Bedrag	Risicobedrag	I of S	Reactie	Beheersmaatregel
Ruimtelijke ordening	Legesopbrengsten omgevingsvergunningen	Dat de begrote legesopbrengsten niet worden gerealiseerd. Zeer conjunctuurgevoelig.	3b	20%	€ 672.500	€ 134.500	I	verminderen	Flexibel inspelen op de lastenkant als de baten/werkzaamheden achterblijven.
Begraafplaatsen en crematoria	Begraafrechten	Dat de begrote legesopbrengsten niet worden gerealiseerd	4a	15%	€ 437.000	€ 65.550	I	verminderen	Activeren dat gekozen wordt voor begraven in plaats van cremieren en/of de lasten verlagen.
Overhead	Digitale dienstverlening (bedrag is een ingeschat bedrag)	Welke schade een inbraak kan veroorzaken is nauwelijks te geven. Hangt af van de informatie die er wordt afgehaald en wat ermee wordt gedaan.	2b	15%	€ 500.000	€ 75.000	I	voorkomen	Optimale beveiliging en jaarlijks via een audit toetsen.
Overhead	Garantiestellingen	De gemeente heeft nog 5 gewaarborgde geldleningen. Restant waarde is nog € 2,5 miljoen. Het risicobedrag stellen wij op 25%	1b	15%	€ 625.000	€ 93.750	I	accepteren	Wij kunnen hier niet zelf op sturen. Wij geven geen nieuwe garantstellingen meer af.

Taakveld	Onderwerp	Omschrijving risico	Risico-score	Risico-kans in %	Bedrag	Risicobedrag	I of S	Reactie	Beheersmaatregel
Overhead	Salarissen	Het rijk compenseert niet alle ontwikkelingen op het gebied van premies en Cao. Wij gaan uit van een afwijking van 1%.	5b	50%	€ 158.000	€ 79.000	I	accepteren	Ontwikkelingen moeten worden doorgevoerd.
Arbeidsparticipatie	Alescon	De gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort van Alescon gaat omhoog indien Alescon er niet in slaagt te bezuinigen.	3b	20%	€ 350.000	€ 70.000	S	beheersen	De deelnemende gemeenten hebben een bezuinigingsopdracht neergelegd bij Alescon. Deze wordt in samenwerking met de deelnemende gemeenten uitgewerkt.
Arbeidsparticipatie	Loonkostensubsidie	Open einderegeling	5a	20%	€ 80.000	€ 16.000	S	accepteren	Afhankelijk van de uitkomst van de jaarlijkse keuring moet uit eigen middelen worden bijgedragen.
Wonen en bouwen	Verhuur gemeentelijke gebouwen	Dat de gebouwen op strategische gronden niet meer worden verhuurd.	4a	15%	€ 150.000	€ 22.500	I	beheersen	
						€ 4.488.745			

Vaststellen weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen 2018

Op basis van de berekende weerstandscapaciteit en het risicobedrag kan het weerstandsvermogen voor 2018 als volgt worden berekend:

	Incidentele + structurele weerstandscapaciteit	15.030.000	
Weerstandsvermogen =	-----	-----	= 3,4%
	Risicobedrag	4.448.745	

Uit deze inventarisatie blijkt dat de gemeente ruimschoots in staat is om mogelijke risico's af te dekken.

Risico's matrix

In onderstaande matrix zijn de risico's samengevat naar kans- en effectscore. De grote risico's - risico's met een relatief hoge kans- en effectscore - staan in de rode cellen. De kleine risico's - risico's met een relatief lage kans- en effectscore - staan in de groene cellen. Per cel is het aantal risico's opgenomen dat in de betreffende categorie valt.

Effect	A	B	C	D	E
	< 75.000	75.000- 250.000	250.000- 1.000.000	1.000.000- 1.500.000	> 1.500.000
Kans 5 1 per jr	1	1	0	0	0
4 1 per 1-2 jr	2	0	0	0	0
3 1 per 2-5 jr	0	2	3	0	1
2 1 per 5-10 jr	0	1	1	0	0
1 > 1 per 10 jr	0	2	0	0	0

Financiële kengetallen

Om een oordeel te kunnen vormen over de opgenomen kengetallen moeten ze in principe worden vergeleken met een voorgeschreven norm. Dit is echter niet de bedoeling van de wetgever geweest.

De kengetallen worden niet extern genormeerd.

Het is de bedoeling dat college en raad samen - in onderlinge samenhang tussen de kengetallen - een interne normering ontwikkelen voor de eigen gemeente. Doordat alle gemeenten de kengetallen in de begroting en de jaarstukken publiceren kunnen ze op termijn ook met andere gemeenten worden vergeleken.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

(bedragen x €1.000)	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	g 2017	g 2018	g 2019	g 2020	g 2021
a Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	44.38 6	48.92 4	43.22 4	38.58 3	33.54 7
b Netto vlottende schuld (cf. art. 49 BBV)	5.00 0	5.00 0	5.00 0	5.00 0	5.00 0
c Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	10 0	10 0	10 0	10 0	10 0
d Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f BBV)	2.42 2	2.42 2	2.33 7	2.26 4	1.70 7
e Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	2.00 0	2.00 0	2.00 0	2.00 0	2.00 0
f Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	58 0	58 0	58 0	58 0	58 0
g Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	-	-	-	-	-
h Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves))	80.826	77.36 2	77.00 0	77.00 0	77.00 0
Netto schuldquote (a+b+c-d-e-f-g)/h * 100%	55%	63%	56%	50%	45%

Analyse

De netto schuldquote is een percentage dat ongeveer overeenkomt met het Europese schuldplafond van 60% van het bruto binnenlands product. Dat percentage geldt voor de lidstaten van de Europese Unie. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 100%.

Met een schuldquote van 63% in 2018 aflopend naar 45% in 2021 kunnen we concluderen dat we ons schuldplafond op een aanvaardbaar niveau hebben.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Dit noemen we de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, op voorwaarde dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c BBV).

(bedragen x 1.000)	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	g 2017	g 2018	g 2019	g 2020	g 2021
a Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	44.38	48.92	43.22	38.58	33.54
	6	4	4	3	7
b Netto vlottende schuld (cf. art. 49 BBV)	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00
	0	0	0	0	0
c Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	10	10	10	10	10
	0	0	0	0	0
d Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f BBV)	4.1	6.9	6.1	5.8	5.5
	90	71	79	65	46
e Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00
	0	0	0	0	0
f Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	58	58	58	58	58
	0	0	0	0	0
g Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	-	-	-	-	-
h Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves	80.82	77.36	77.00	77.00	77.00
	6	2	0	0	0
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	53%	57%	51%	46%	40%
(a + b + c - d - e - f - g) / h * 100%					

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	(bedragen x € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
a	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	25.562	30.858	31.564	31.872	32.625
b	Balanstotaal	85.443	95.067	91.018	87.592	84.233
	Solvabiliteit (a / b) * 100%	30%	32%	35%	36%	39%

Analyse

De solvabiliteit geeft een goed beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen vermogen of vreemd vermogen.

Het landelijk gewogen gemiddelde is 29%. Met 32% zitten wij dus iets boven het gemiddelde.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. In artikel 38, onderdeel a, van het BBV wordt gevraagd om in de balans afzonderlijk op te nemen:

Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:

- Niet in exploitatie genomen bouwgronden; en
- Overige grond- en hulpstoffen.

In onderdeel b van artikel 38 wordt gevraagd om 'onderhanden werk' te vermelden, hieronder vallen ook bouwgronden in exploitatie. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17 BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

	(bedragen x € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
a	Niet in exploitatie genomen / strategische gronden (cf. art. 38 lid a punt 1 BBV)	10.047	8.195	8.195	8.195	8.195
b	Bouwgrond in exploitatie (cf. art. 38 lid b BBV)	8.248	10.26	10.263	10.263	10.263
c	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	80.826	77.362	77.000	77.000	77.000
	Grondexploitatie (a + b) / c * 100%	23%	24%	24%	24%	24%

Analyse

We hebben per 1 januari 2018 iets meer dan € 10 miljoen aan gronden in exploitatie. De waardering hiervan is afhankelijk van de (verwachte) toekomstige verkopen. Dit wordt jaarlijks intern geanalyseerd en beoordeeld door de accountant.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

In artikel 19 onderdeel c BBV wordt een overzicht gevraagd van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma tenminste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. In artikel 19 onderdeel d BBV wordt een overzicht gevraagd van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In artikel 23 BBV staat dat deze gegevens ook moeten worden verstrekt voor de meerjarenraming. Deze gegevens worden ook verstrekt bij de jaarrekening (zie artikel 19 BBV).

Op basis van deze gegevens kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Daarbij wordt het saldo opgeteld van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren:

	(bedragen x 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
a	Totale structurele lasten	80.490	76.121	76.121	76.121	76.121
b	Totale structurele baten	80.826	77.362	77.362	77.362	77.362
c	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	2.271	1.724	681	687	694
d	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.943	1.338	638	581	409

	(bedragen x 1.000)	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
e	Totale baten	82.768	79.086	82.228	81.493	80.603
	Structurele exploitatieruimte { (b - a) + (d - c) } / e * 100%	0,41%	1,57%	1,51%	1,52%	1,54%

Analyse

In de begroting van 2018 zijn alle structurele lasten afgedekt met structurele baten. Dit is in overeenstemming met de eisen van de provincie als toezichthouder.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente.

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in jaar t (huidig jaar) te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (vorig jaar) en uit te drukken in een percentage. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2017 - op basis van de cijfers van het Coelo - bedragen € 723. Bij de woonlasten van het landelijke gemiddelde wordt rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 1,5%.

	(bedragen x 1.000)	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2017	2018	2019	2020	2021
a	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	228,00	231,00	235,00	239,00	243,00
b	Rioolheffing voor een gezin	238,50	238,50	238,50	238,50	238,50
c	Afvalstoffenheffing voor een gezin	205,00	205,00	215,00	220,00	225,00
d	Eventuele heffingskorting	-	-	-	-	-
e	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (a + b + c - d)	671,50	674,50	688,50	697,50	706,50
f	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	723,00	733,85	744,85	756,03	767,37
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar t-1 (e / f) * 100%	92,88%	91,91%	92,43%	92,26%	92,07%

* Gemiddelde WOZ-waarde woningen 2017 (waardepeildatum 1-1-2016) is € 195.000 excl. recreatie-, bedrijfs- en overige woningen.

Analyse

Bij de woonlasten van het landelijke gemiddelde wordt rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 1,5%.

